Az induló innovatív vállalkozások finanszírozási lehetőségei

Innovatív vállalkozás menedzsment 6. előadás és szeminárium Dr. Hegyi Barbara

Bevételek, kiadások legfőbb típusai, főbb finanszírozási lehetőségek az innovatív vállalkozások induló szakaszában, a pénzügyi tervezés jelentősége

Témakörök

- A pénzügyi tervezés és a finanszírozási lehetőségek megismerésének fontossága
- Lehetséges finanszírozási formák a vállalkozás fejlődésének különböző szakaszaiban
- Az egyes finanszírozási módok jellemzői, tartalma és a bennük rejlő lehetőségek
- Példák a különböző finanszírozási formákra

A pénzügyi tervezés jelentősége és a főbb finanszírozási lehetőségek

A pénzügyi tervezés és a megfelelő folyamatok jelentősége

- a vállalkozás pénzügyi tervezése nem opcionális tevékenység
- a legelső ötlet felmerülésétől csak úgy lehet potenciális befektetőkkel tárgyalni, ha a várható pénzügyi folyamatokra vonatkozó elképzeléseinket is ismertetni tudjuk
- a vállalkozás megfelelő könyvviteli folyamatainak működtetése (számviteli törvény és adójogszabályok szerint) jogszabályi előírás az alapítás pillanatától kezdve szükséges – ez a folyamat esetleges későbbi kiszervezését is elősegítheti
- bármikor előállhat egy olyan helyzet hitelbírálat, pályázati ellenőrzés, befektetői tárgyalás – amelyhez szükséges a legaktuálisabb pénzügyi adatok biztosítása megfelelő rendszerezésben és az adott elvárások szerint
- A startup számos fejlődési fázison megy keresztül, amelyek finanszírozási mérföldkövekkel is párosulnak.
- Kiemelten fontos megérteni a finanszírozási lehetőségek logikáját annak érdekében, hogy a vállalkozás a következő lépcsőt megugorhassa.

A pénzügyi tervezés legfontosabb elemei I.

Fő kérdés 1.

az adott országban alapítandó vállalkozás pénzügyi működéséhez szükséges (alapító/törzs) tőke milyen forrásból áll össze?

Fő kérdés 2.

addig, amíg az induló vállalkozásnak nincs elegendő bevétele az értékesítésből (ld. előző dia), addig a kiadásainak finanszírozását, főként az ötlet kidolgozásának, tesztelésének fázisában – miből tudja fedezni?

Fő kérdés 3.

milyen forrásokra és milyen időszakokban, fázisokban támaszkodhat a vállalkozás az értékesítésből/szolgáltatásból származó bevételein kívül?

A pénzügyi tervezés legfontosabb elemei II.

- Melyek a legfontosabb bevétel és kiadás típusok?-

Főbb bevételi források

- ■termék/szolgáltatás eladások
- előfizetések
- tanácsadási díjak//megbízási díjak
- befektetési/pénzügyi tevékenységek eredménye
- bérleti vagy lízing bevételek

A fentiek feltüntetésénél innovatív induló vállalkozást feltételezünk, amely éppen csak megkezdte működését!

Főbb kiadások (költségtípusok)

- bérek és járulékok
- igénybevett szolgáltatások, előfizetések
- gépek és berendezések
- bankköltségek
- hitel-és jelzálogköltségek
- bérleti díjak
- licence díjak (pl.szoftver)
- ügyvéd, marketing és más tanácsadási díjak
- ■Közüzemi díjak, irodaszerek, egyéb költségek
- ■K+F költségek, piackutatási költségek
- gyártási költségek
- értékesítési költségek
- Az operatív működéssel összefüggő, egyéb általános költségek

Milyen időszakokban // fázisokban milyen egyéb forrás segíthet áthidalni a nehézségeket?

Milyen szakaszokban milyen pénzügyi //likviditási nehézségekkel kell számolnunk?

Finanszírozás vagy önerőből történő indulás

- Kell-e egyáltalán egy induló innovatív vállalkozás alapítóinak azzal foglalkozni, hogy a befektetési lehetőségeket keressenek? És ha igen, mennyire, milyen módon és mikor van erre szükség?
- •Általánosságban erre az lehet a válasz, hogy a legelső, "lábmegvető" szakaszban szerencsésebb külső forrás bevonása nélkül dolgozni, hiszen jellemzően egyedül, vagy kis csapatban zajlik a munkavégzés, leginkább fizetség nélkül, esetleg az első, korai vásárlóktól származó bevételeket felhasználva!
- Minél előbb van mód az első felhasználóktól/vásárlóktól (pl. early adopters) befolyó bevételek realizálására, annál hitelesebb a cég, és annál jobb az alkupozíciója befektetőkkel történő tárgyalások során.
- Minden olyan helyzetben, amikor a fejlesztéshez vagy a piacra lépéshez szükséges pénzügyi források a vállalkozásban nem állnak rendelkezésre, amilyen gyorsan csak lehetséges, meg kell találni a megfelelő finanszírozási lehetőségeket!

A finanszírozás lehetséges forrásai innovatív induló vállalkozások esetében (financing)

- Barátok, család, őrültek Friends, families, fools (3F)
- Pályázati támogatások (hazai, EU, egyéb) Government//public grants
- Inkubátorok Incubators
- Bankhitelek Bank loans
- Közösségi finanszírozás Crowdfunding
- Üzleti angyalok Angels
- Kockázati tőkebefektetők VC (venture capital)

A következőkben ezeket a formákat nézzük meg részletesebben!

Forrás: I&E Basics blueprint alapján

Finanszírozási alternatívák a vállalkozás különböző életszakaszaiban

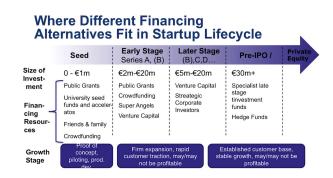

	Seed	Early Stage Series A, (B)	Later Stage (B),C,D	Pre-IPO /	Private Equity
Size of Invest-	0 - €1m	€2m-€20m	€5m-€20m	€30m+	
ment	Public Grants	Public Grants	Venture Capital	Specialist late	į
Finan- cing Resour- ces	University seed funds and acceleratos Friends & family	Crowdfunding Super Angels Venture Capital	Streategic Corporate Investors	stage tinvestment funds Hedge Funds	
003	Crowdfunding i	į	į	i	i
Growth Stage	Proof of concept, piloting, prod.	Firm expansion, rapid customer traction, may/may s not be profitable		Established customer base, able growth, may/may not be profitable	

Finanszírozási alternatívák a vállalkozás különböző életszakaszaiban

- Ha az ábra alján a különböző növekedési fázisok szerepelnek, a tetején pedig a különböző finanszírozási fázisok, amelyek között nagyon széles skálán kerülnek megjelenítésre a különböző lehetséges források (a megjelenített összegek csak tájékoztató jellegűek!)
- A finanszírozási források annak sorrendjében kerülnek bemutatásra, hogy mennyire nehéz megszerezni őket

Forrás: I&E Basics blueprint alapján

Finanszírozási alternatívák a vállalkoz különböző életszakaszaiban

Where Different Financing
Alternatives Fit in Startup Lifecycle

Seed

Seed

Series A, (B)

Early Stage
Series A, (B)

(B),C,D...

(B),C,D...

(B),C,D...

Fre-IPO /
(B),C,D...

Second

Fublic Grants

Public Grants

Venture Capital

Specialist late

Size of Investment

Public Grants
University seed funds and accelerating Resources

Growth Stage

Series A, (B) (B),C,D...

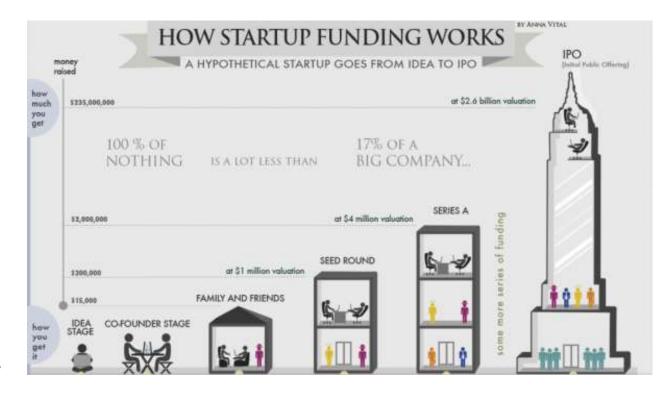
€2m-€20m €5m-€20m €30m+
Public Grants
Venture Capital
Streategic Corporate Investors
Venture Capital
Friends & family
Crowdfunding
Froot of concept.
piloting, prod.
few concept.
piloting few concept.
pil

- A vállalkozás növekedésének induló szakaszában (Seed stage, "Magvető befektetési szakasz") a finanszírozási opciók között jellemzően szerepelnek a pályázati források, egyetemi keretprogramok (Seed), amelyek kiegészülnek valamilyen inkubációs támogatással. Ebben a kezdeti szakaszban is felmerülhet a 3F befektetés, az üzleti angyalok és nagyon ritkán kockázati tőkebefektetés. Mindezeket a lehetséges forrásokat egybevéve, a fejlesztési és pilot fázisra akár 1 m EUR összeg is összegyűlhet.
- Ha már kialakult a termék, akkor a vállalkozás az induló szakaszból a korai fejlődési szakaszba lép (Early stage). Fontos megjegyezni, hogy A-D* kategóriájú befektetésekről beszélünk, amelyek az új finanszírozási köröket jelenthetik. A kategóriás befektetés jellemzően a korai szakaszban lévő vállalkozás számára érhető el, míg a B kategóriás befektetés korai vagy érett (Late stage) szakaszban lévő vállalkozás számára is elérhető, a cég jellemzőinek és az iparágnak a függvényében.
- A pénzügyi eszközök ebben a szakaszban lehetnek: pályázati forrás, közösségi finanszírozás új termék kifejlesztésére, de ez az a pont, amikor a szuper angyal befektetők (Super Angels, nagyon gazdag egyének) és a kockázati tőkebefektetők megjelennek. Az elérhető összegek széles skálán mozognak, de elérhetik az 5 m EUR-t.
- •Sokkal későbbi fázisban (Later stage), amikor a cég gyorsan fejlődik és már elérte a jövedelmezőséget, felmerülhet a részvénykibocsátás vagy a magántőke befektetés. (A számok tájékoztató jellegűek!)

Finanszírozási típusok

- Seed befektetés: "magvető befektetés"- az első hivatalos tőkébefektetéssel finanszírozott szakasz
- Series "A" befektetés: Optimalizálás nem csak jó ötleteket keresnek a befektetők, hanem erős startégiával is rendelkező cégeket, annak érdekében, hogy a vállalkozást az ötletre alapozva sikeres profittermelő üzletté fejlesszék
- Series "B" befektetés: Építkezés azt finanszírozza, hogy a cég képes legyen bővíteni az elérhető piacok körét és fejlessze ennek érdekében a tevékenységét
- Series "C" befektetés: (Let's scale) új termékek kialakítását vagy új piacok elérését célozza

Forrás: https://www.investopedia.com/articles/pers onal-finance/102015/series-b-c-fundingwhat-it-all-means-and-how-it-works.asp

Üzleti angyalok és kockázati tőkebefektetők

BUSINESS ANGELS VS. VENTURE CAPITALISTS

Forrás: EIT Digital I&E Basics Blueprint

Üzleti angyalok és kockázati tőkebefektetők

- Az üzleti angyalok és a kockázati tőkebefektetők között sok hasonlóság, de több különbség fedezhető fel
- Az üzleti angyalok tehetős egyének, akik a saját pénzüket fektetik be várhatóan jövedelmező üzleti lehetőségekbe, jellemzően van tapasztalatuk az adott üzleti területen. A kockázati tőkebefektetők cégeket képviselnek, akik több személy vagy társaság pénzét fektetik be abból azokból az alapokból, amelyeket menedzselnek -> ez a különbség meghatározza a befektetéssel kapcsolatos kockázatvállalási képességüket és a befektetés hatókörét
- Az üzleti angyalok jellemzően egy vállalkozásba a nagyon korai szakaszban fektetnek be, jellemzően olyan területen, amelyen tudással, tapasztalattal rendelkeznek, ezért nem csak befektetést ajánlanak, hanem személyes kapcsolati hálójukat és üzletépítési know-howjukat.
- A kockázati tőkebefektetők jellemzően későbbi szakaszban fektetnek be vállalkozásokba, amikor azok már elindították működésüket és a kockázat valamelyest emiatt kisebb. A céljuk az, hogy addig tartsák befektetésüket a vállalkozásban, amíg az gyorsan növekszik és készen áll arra, hogy felvásárolják vagy részvényt bocsásson ki.

Üzleti angyalok és kockázati tőkebefektetők

- Az üzleti angyalok korábban fektetnek be, korábban, mint a kockázati tőkebefektetők, így nagyobb a kockázat is, amit vállalnak. 5 éven túl a befektetett tőkéjük 9-10-szeres megtérülésére számítanak.
- Amiért ilyen nagyon magas megtérüléssel számolnak a sikeres befektetések esetén, az az ok, hogy a befektetéseik másik fele elég a sikertelen vállalkozásoknál.
- Tehát mind az üzleti angyalok, mind pedig a kockázati tőkebefektetők 20-30%-os éves átlagos megtérüléssel számolnak.
- Az üzleti angyalokkal kötendő megállapodás gyors, mivel minimális tárgyalásokra és átvilágításra kell számítani, de a kockázati tőkebefektetők esetében hosszadalmas, több hónapon át tartó egyeztetésekkel kell kalkulálni. A kockázati tőkebefektetők alapos cégátvilágítást végeznek, megvizsgálják a piaci lehetőségeket és a csapatösszetételt is.

Üzleti angyalok és kockázati tőkebefektetők

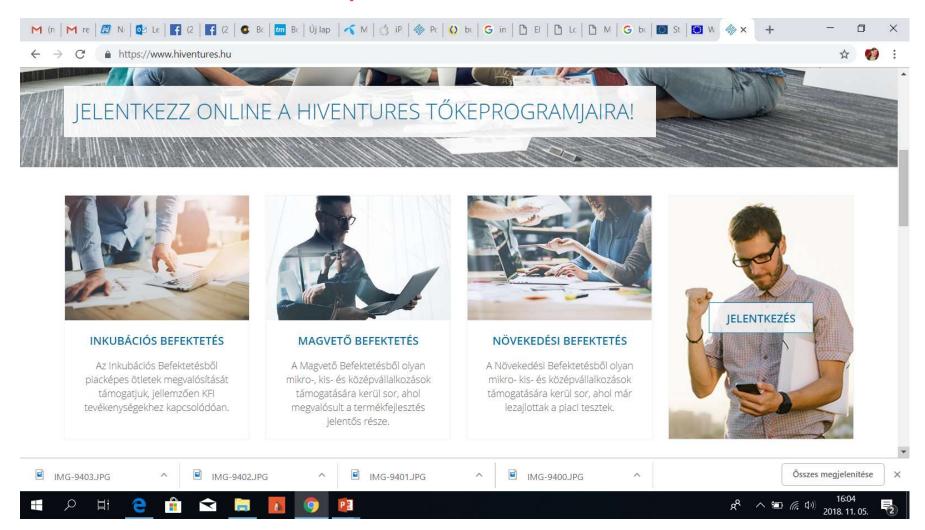
- A kockázati tőkebefektetők nem avatkoznak be a cég mindennapos folyamataiba, de nagy elkötelezettséget és felelősséget várnak el, és van egy helyük az igazgatói tanácsban.
- Ugyanakkor az üzleti angyalok sokkal inkább napi kapcsolatban állnak a menedzsmenttel és mentori kapcsolatban állnak a céggel.
- Legvégül nagyon fontos megjegyezni, hogy ha a külső finanszírozási lehetőségek közül e kettő bármelyikét választja a cég, óriási felelősséget jelent: a cég tőkéjéből kapnak részesedést!

Mit várnak a kockázati tőkebefektetők egy startuptól?

- Kockázati tőkebefektetők (kockázati befektetők és üzleti angyalok):
- Csapat
- Piac
- Üzleti modell
- Finanszírozási igény
- Kilépési potenciál
- Ha egy kockázati befektetés történik, a befektetők egyszer jellemzően 5-7 éven belül el akarja adni a részesedését.
- A startupnak tisztában kell lennie azzal, hogy mennyi ideig tervezi a befektetők a pénzét ilyen módon lekötni. Szükséges egyeztetni arról, hogy várhatóan kik vásárolják fel a céget vagy van egy részvénykibocsátási célunk. Általánosságban a befektetők alacsony befektetésért cserébe magas eladási árat céloznak ("buy low and sell high"), inkább mintsem részesedéseket halmozzanak.

Kockázati tőkealap-kezelő

Közösségi finanszírozás

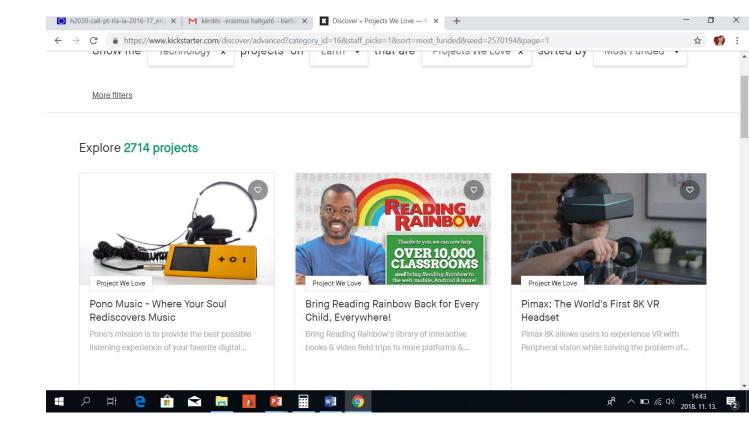

Crowdfunding – Közösségi finanszírozás

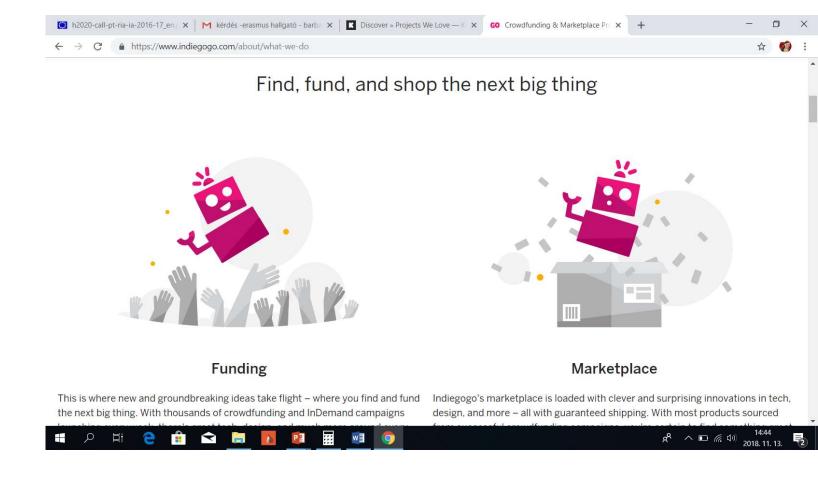

- Egy másik, egyre terjedő forma a közösségi finanszírozás: nagy számú kis hozzájárulás, amelynek nagyon sok formája lehet.
- A közösségi finanszírozás nemcsak ahhoz segíti hozzá a vállalkozást, hogy tömegek előtt pitcheljen, hanem ahhoz is, hogy tesztelje a termék vagy szolgáltatás iránti szükségletet és sikeres fogadtatás esetén finanszírozást is kapjon. Ráadásul a közösségi finanszírozásban résztvevők érzelmileg is elkötelezettek a hozzájárulásuk révén.
- A közösségi finanszírozás nem képes egy-egy fejlődési szakaszt megfinanszírozni, csak annak egy részét, jellemzően termékfejlesztést célzó kampányok sikeresek amelyek pedig hozzájárulnak a marketing üzenetek megfogalmazásához is!
- Közösségi finanszírozási platformok pl.: Kickstarter, Indiegogo, Gofundme

Kickstarter

Indiegogo

Pályázati források

Public grants// pályázati források

- A támogatások pályázati felhívásokra beadott projektjavaslatok révén érhetők el
- Különböző időszakokban, különböző kiíróknál más témákban vagy tevékenységekre érhetők el pályázati források
- Az elérhető pályázati támogatási formák (támogatási arány, feltételek) az egyes pályázati felhívásokban változnak
- Mindig vannak nyitott felhívások, de nem mindegyik felel meg az aktuális finanszírozási igényünknek....
- Az innovatív folyamatok támogatásának kiemelt szerepe van az EU-s és a hazai támogatási keretprogramokban is
- Példák:
- NKFIH Calls for SMEs, startups
- H2020 EU grants

Vissza nem térítendő támogatás, de nem ajándék! → Id! később tervezési és finanszírozási sajátosságok

DEVELOPMENT ATION OFFICE

About the Office >

News and events >

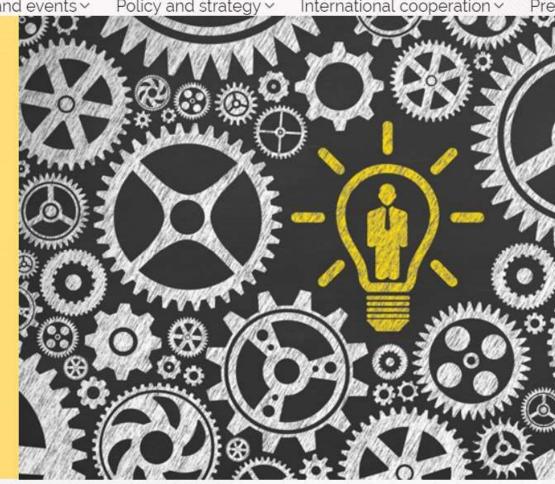
Policy and strategy ~

International cooperation ~

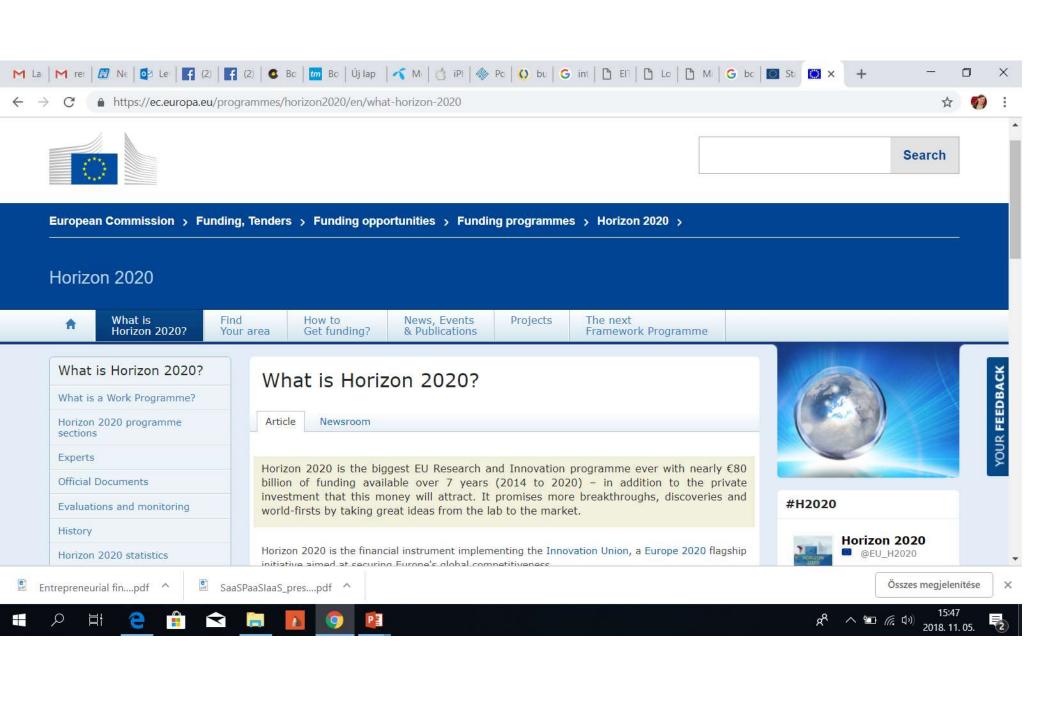
micro and small enterprises eive over EUR 31 million in funding develop highly marketable ovations

ether 144 micro and small size enterprises in the Central ary region are supported from the National Research, lopment and Innovation Fund with HUF 10 billion (EUR nillion) in funding to develop quickly marketable, ative products, services and procedures as well as their et entry and intellectual property protection.

LEARN MORE

office#nkfih-carousel

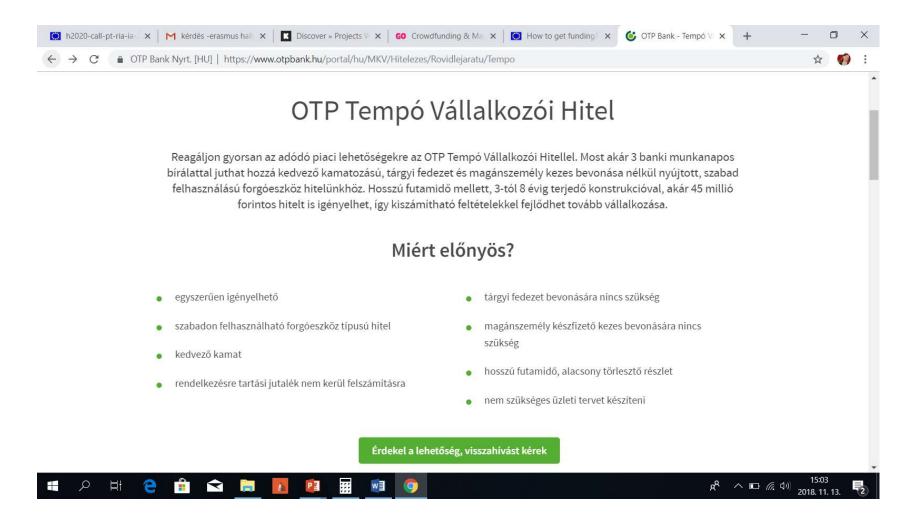

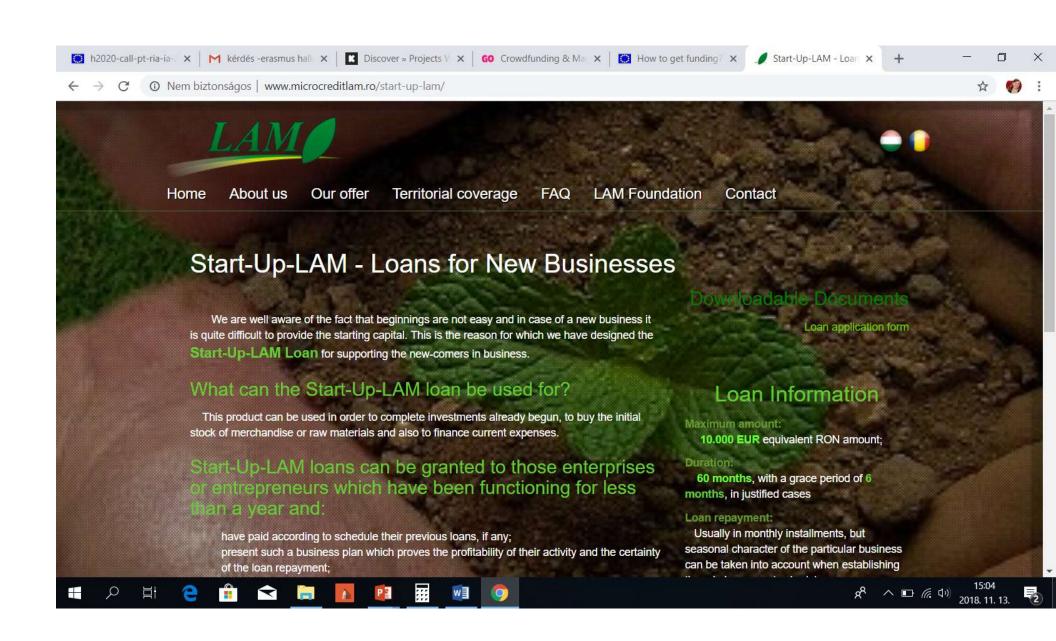
How to get funding?- Example H2020

- General information
- https://ec.europa.eu/programme s/horizon2020/en/how-get-funding

The application process Submit your proposal If you wish to respond to a call, you must submit a proposal before the deadline. The Participant Portal has clear instructions to guide you through the process. The system is simpler than ever - no more paper! All proposals are submitted online. Find your partners Many calls require a team of at least three partners. If you need help to identify a potential partner with particular competences, facilities or experience, use the partner search options. Evaluation by experts Once the deadline has passed, all proposals are evaluated by a panel of independent specialists in their fields. The panel checks each proposal against a list of criteria to see if it should receive funding. Grant agreement Once a proposal passes the evaluation stage (five months' duration), applicants are informed about the outcome. The European Commission then draws up a grant agreement with each participant. The grant agreement confirms what research & innovation activities will be undertaken, the project duration, budget, rates and costs, the European Commission's contribution, all rights and obligations and more. The time limit for signing the grant agreements is generally three months. Want to know more? See how to participate.

Banki hitelek

Hitelekkel kapcsolatos kockázatok

- általánosságban elmondható, hogy okosan tesszük, ha hitelfelvételeinket a vállalkozásba befektetett tőke 25-35%-ára korlátozzuk.
- 50%-nál magasabb arány már túl magas kockázati szintet jelent egy vállalkozás számára
- a vállalkozás vezetőinek nemcsak a magas profitra kell törekedniük, hanem arra is, hogy a céget hosszú távon biztonságosan fenn tudják tartani
- számolni kell azzal, hogy a hitel visszafizetése milyen időtartamra milyen forrásból történik
- milyen fejlesztési lehetőséghez segít hozzá vs. milyen terhet jelent hosszú távon
- a hitelfelvétel, amely korábban még előmozdította a nyereség növelését, most már komoly cash-flow problémákat okoz a cégeknek